

An aerial photograph of a harbor in Pudasjoki, Finland. The harbor is filled with numerous sailboats and motorboats moored at wooden piers. A small building with a brown roof is visible on the shore. The water is a deep blue, and the sky is clear. The image is partially obscured by a dark blue diagonal band in the top left corner.

VUODEN 2026 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2027–2028 TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJEET

Kunnanhallitus 16.6.2025 §

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Sitovuustasot	4
3.	Strategiset kärkihankkeet.....	5
4.	Käyttötalousosa	6
4.1.	Tulot ja menot.....	6
4.2.	Tavoitteiden asettaminen	8
5.	Tuloslaskelmaosa	9
6.	Investointiosa	11
7.	Rahoitusosa.....	12
8.	Konserniyhtiöiden TA-laadintaohje.....	12
9.	Lisätiedot	13

1. Johdanto

Talousarvion laadintaohjetta noudatetaan vuoden 2026 talousarviota ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmaa tehtäessä. Talousarviovuoden lisäksi myös suunnitelmavuodet ovat merkityksellisiä. Ohje koskee kunnan toimialoja ja toimielimiä lukuun ottamatta osiota 8, joka sisältää konserniyhtiöiden talousarvion laadintaohjeet. Tarkentavia ohjeita annetaan tarvittaessa, ja myös talousarvioaikataulua päivitetään tarvittaessa.

Aikataulu:

- Lautakuntien ja yhtiöiden talousarvioesitykset ja osavuositarkastukset 30.9.2025 mennessä
 - Riskien arviointi osana talousarviota ja osavuositarkastusta
- Kunnanjohtajan talousarvioesitys 28.10.2025
- Kunnanhallitus käsittelee talousarvion ja osavuositarkastuksen 3.11.2025
- Kunnanvaltuusto käsittelee talousarvion ja osavuositarkastuksen 10.11.2025
 - Samassa kokouksessa myös veroprosentit ja uuden koulun rakentamispäätös

Kuluvan vuoden 2025 talousarvionmuutokset viedään valtuuston käsittelyyn 10.11.2025. Kunnanhallitus ja lautakunnat käsittelevät talousarvionmuutokset osavuositarkastuksen yhteydessä.

Talousarvion laadinnassa ja sen rakenteessa noudatetaan Kuntaliiton julkaisemaa talousarviosuositusta Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma. Talousarvion rakenne muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Toimialojen ja tulosyksiköiden talousarvioehdotukset tehdään samalle pohjalle kuin viime vuonna.

Talousarvion tavoitteena on noin 280 000 euroa ylijäämäinen talousarvio vuodelle 2026. Kunnanvaltuusto hyväksyi 11.11.2024 talouden tasapainottamistavoitteen 710 000 euroa vuoden 2026 talousarvioon. Talousarvion valmistelusta vastaavia viranhaltijoita kehoitetaan valmistautumaan siihen, että talouden tasapainon säilyttäminen suunnitelmakaudella edellyttää toiminnallisia muutoksia.

Käyttötalouden osassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosaan budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden (kuten rakennukset, maa-alueet, kiinteät rakenteet ja laitteet sekä kalusto) hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Taloussuunnitelmakauden lisäksi on investointien ja rahoituksen osalta informatiivinen katsaus vuoteen 2030 asti.

Talousarvion laadinnan yhteydessä toimialojen on syytä pohtia ja tehdä esityksiä mahdollista rakenteellisista muutoksista pitkävaikutteisina toimina kustannusten hallitsemiseksi ja toiminnan tehostamiseksi.

Rakenteelliset muutokset:

- Teknisen toimen alle tukipalveluiden tulosalue, johon kuuluvat siivous, kiinteistöhoito ja keittiötoimen kustannuspaikat. Kuitenkin koulujen keittiöiden elintarvikekustannukset pysyvät sivistystoimessa.

Lisäksi talousarvion laadinnan yhteydessä toimialat valmistelevalat:

- osavuositarkastuksen 1.1.-31.8.2025 (talousarvion 2025 toteutuminen, toinen kolmannes)
- riskiarviot (osa talousarviota ja osavuositarkastusta)
- vuoden 2026 henkilöstö- ja koulutussuunnitelman, joka tulee käsitellä yhteistoiminnassa

Toimialajohtajat vastaavat oman toimialansa talousarviovalmistelun organisoinnista.

Talousarvion laadinnan yhteydessä tulee analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa kunnan ja kuntakonsernin tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Toimialat arvioivat talousarviotavoitteiden toteutumista uhkaavia riskejä ja raportoivat merkittävistä riskeistä osana talousarviota lautakunnalle sekä edelleen kunnanhallitukselle. Riskien arvioinnin osalta käytetään samaa pohjaa kuin aikaisemmin päivittäen siihen talousarvion laadinnan tilannekuvan mahdollisista talousarvion toteutumiseen vaikuttavista riskeistä. Johtoryhmä ja asianhallintaryhmä koostavat koko kuntakonsernin yhteisen riskiarvion lautakuntien ja konserniyhtiöiden esityksistä kunnanjohtajan talousarvioesitykseen.

Numeroiden syöttäminen tapahtuu aikaisempien vuosien käytäntöjen mukaisesti. Vastuuhenkilöt tietojen syöttämisessä Provincian järjestelmään toimialoittain ovat (myös taloussuunnitelmavuodet):

- hallintopalveluiden toimiala: taloussihteeri
- sivistyspalveluiden toimiala: koulusihteeri
- teknisten palveluiden toimiala: teknisen toimen hallintosihteeri

2. Sitovuustasot

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa:

Käyttötalousosa	Sitovataso
Kunnanhallitus	Toimintakate
Sivistyslautakunta	Toimintakate
Tekninen lautakunta	Toimintakate
Tuloslaskelmaosa	Sitovataso
Korkotulot ja -menot	Nettoarvio
Muut rahoitustulot ja -menot	Nettoarvio
Verotulot	Ei sitova
Valtionosuudet	Ei sitova
Rahoitusosa	Sitovataso
Antolainat	Nettoarvio
Lainat ja lyhennykset	Nettoarvio
Investointiosa	Sitovataso
Valtuustoon nähden sitovat tasot	
Maa-alueet, hankinnat	investointisuunnitelman loppusumma
Investoinnit "uusi koulu"	investointisuunnitelman loppusumma
Investoinnit, suuret hankkeet	investointisuunnitelman loppusumma
Pienet talonrakennushankkeet	investointisuunnitelman loppusumma
Muut investoinnit	investointisuunnitelman loppusumma
Irtaimisto	investointisuunnitelman loppusumma

Tavoitteiden sitovuus:

- Valtuustotaso
 - o Kärkihankkeet sekä tulosalueiden keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteita tulee olemaan lautakunta- ja kunnanhallitustasoisia sekä niitä, jotka edellä esitetyistä nostetaan valtuustotasoon nähden sitoviksi toiminnallisiksi tavoitteiksi.

- Kunnanhallitus ja lautakunnat
 - o Lautakuntien ja kunnanhallituksen omat sitovat tavoitteet päätetään käyttösuunnitelmissa alkuvuonna 2026. Olisi kuitenkin perusteltua, että lautakuntien ja kunnanhallituksen omat sitovat tavoitteet olisivat jo talousarviokäsittelyn lautakuntavaiheessa mukana esityksissä.
 - o Nämä tavoitteet tulee johtaa talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyistä valtuustotasolla hyväksyttävistä tavoitteista. Tavoitteiden asettamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota niiden mitattavuuteen sekä lähtötilanteen toteamiseen.

3. Strategiset kärkihankkeet

Talousarvion laadintaa ohjaavana tekijänä tulee toimimaan kunnanvaltuuston 10.6.2024 hyväksymä kuntastrategia Padasjoki 2035 — Muutakin kuin Mummola.

Strategiassa kuvataan, millaisilla tavoitteilla Padasjoen kunnan tulevaisuutta rakennetaan. Strategian toteuttaminen varmistetaan talousarvioprosessissa. Strategisella suunnittelulla sidotaan päätökset ja toimenpiteet sekä talous- ja henkilöstösuunnittelu yhdeksi kokonaisuudeksi, osaksi pitkän aikavälin kehittämistä.

Strategisten tavoitteiden ja kärkihankkeiden toteutumista seurataan mittareilla. Mittarit kertovat kehityksen suunnasta. Mittareilla ei voida suoraan mitata organisaation tuloksellisuutta, sillä mittareiden toteutumiseen vaikuttavat myös kuntakonsernin ulkopuoliset tekijät.

Strategisten kärkihankkeiden toimeenpano aikataulutetaan, resursoidaan, vastuutetaan ja niille laaditaan mittarit tai kuvaus siitä, miten hankkeiden etenemistä seurataan. Valtuuston hyväksymien kärkihankkeiden toteuttamisen aikajänne on vähintään kaksi vuotta, ja ne ovat strategian laatimisen aikataulunkin takia valtuustokauden yli ulottuvia.

Strategiset kärkihankkeet ja/tai -tavoitteet pilkotaan vuosittain toteutettaviksi keinoiksi, joita voidaan kutsua myös taktisiksi hankkeiksi, joista keskeisimmät tulevat olemaan valtuuston nähden sitovia toiminnallisia tavoitteita. Jokaiselle sitovalle tavoitteelle nimetään vastuutoimijat, jotka vastaavat tavoitteen edistämisestä. Sitovia tavoitteita seurataan kuntatasoisesti kunnan johtoryhmässä ja niistä raportoidaan kunnanvaltuustoa osavuosisikatsauksen yhteydessä.

Voimassaolevat kärkihankkeet:

Kärkihanke	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho
Sisävesien paras satama	Sataman alueen tulevaisuussuunnitelman tekeminen	2025 ja 2026	Tekninen ltk/ tekninen johtaja
Vireät kylät yhteisöllisellä Padasjoella	Kylien yhteistyöohjelman laatiminen	2026	Kunnanhallitus/ ympäristösihteeri
Edesautamme uuden työn syntymistä	Elinvoimaohjelman laatiminen	2026	Kunnanhallitus/ kunnanjohtaja
Tuemme padasjokelaisten toimintakykyä	Toimintakyvyn edistämisen ohjelman laatiminen	2026	Sivistysltk/ hyvinvointijohtaja
Uusi koulu	Uuden koulun rakentamisen suunnitelma	2025 (suunnittelu) 2028 (käyttöönotto)	Kunnanhallitus/ kunnanjohtaja
Koti Padasjoella	Asumispoliittisen ohjelman laatiminen	2026	Sivistysltk/ hyvinvointijohtaja

Luonto, meidän mahdollisuutemme	Luonnonlaki 2.0	2026	Kunnanhallitus/ ympäristösihteeri
Meidän Padasjokemme	Tasapainoisen kuntatalouden ja sujuvien viranomaispalveluiden varmistaminen	2026	Kunnanhallitus/ kunnanjohtaja

4. Käyttötalousosa

4.1. Tulot ja menot

Talousarvion laadinnan tavoitteena on noin 280 000 euroa ylijäämäinen talousarvio vuodelle 2026. **Talouden tasapainottamistavoitteen seurauksesta toimialojen muista menolajeista kuin henkilöstömenoista - 10 % menoista tai tulojen lisäyksiä + 10 % vuoden 2025 talousarvioon verraten.** Muut menolajit ovat palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset sekä muut toimintakulut.

Talousarvio laaditaan bruttomääräisenä. Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina. Menettely on perusteltu silloin, kun tehtävä rahoitetaan pääsääntöisesti verorahoituksella. Myös silloin, kun tehtävän menot eivät riipu siihen kohdistuvista tuloista, on bruttoperiaate ensisijainen, vaikka tulojen määrä olisi merkittävä.

Tulojen ja menojen budjetoinnissa tulee ottaa huomioon mahdolliset rakenteelliset muutokset sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä.

Menojen osalta inflaatioon tulee varautua budjetoinnissa. Vuonna 2025 inflaatio on keskimäärin 0,9 prosenttia, vuonna 2026 1,6 prosenttia ja vuonna 2027 1,8 prosenttia. Kuntahallinnon alijäämä syvenee vuosina 2025–2027 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä johtuu mm. kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista. Kun valtionosuuksiin kohdistuvat määräaikaisten leikkaukset loppuvat, kohenee kuntahallinnon alijäämä suhteessa BKT:n 0,5 prosenttiin vuonna 2028 ja edelleen 0,4 prosenttiin vuonna 2029.

Hallintosäännön 30 §:n mukaan yli 1 kk pituiset virka- ja työsuhteet edellyttävät kunnanjohtajan täyttöluvan.

Sisäisten erien budjetointi:

Aikaisemmista vuosista poiketen nyt budjetoidaan sisäiset erät talousarviossa.

Talousarvioon ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailuun sisällytetään sisäiset erät, jotka on kuitenkin eliminotava tuloslaskelmasta ja taseesta kunnan tilinpäätöksessä. Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. **Täydellisyysperiaatteen mukaan myös kunnan eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit otetaan talousarvioon**, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä. (Kuntaliitto, kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma, 2022)

Taloussihteeri koordinoi sisäisten erien budjetointia.

Keva:

Kunnat ja hyvinvointialueet ovat maksaneet tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen. Tasausmaksu perustuu Kevalakiin (Laki Kevasta 19 c §), jossa määritetään niin tasausmaksun kokonaismäärän kuin työnantajakohtaisen jaon perusteet. Tasausmaksulla katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteinen eläkemaksu ei riitä. Kevan arvio Padasjoen kunnan tasausmaksusta vuodelle 2026 on 140 617,20 euroa. Taloussihteeri tekee tasausmaksun osuuksien jyvittämisen.

Keva on laskenut arvion vuoden 2026 työnantajakohtaisesta palkkaperusteisista eläkemaksuprosenteista:

- Työansiopohjainen eläkemaksu 23,60 %
- Työkyvyttömyyseläkemaksu 0,88 %
- Työnantajan kokonaismaksu 24,48 %

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän eläkemaksun. Työntekijän eläkemaksua ei laskuteta erikseen, vaan se sisältyy palkkaperusteiseen eläkemaksuun.

Työntekijän eläkemaksuprosentti on vuoden 2026 alusta lukien kaikille sama:

- Vuoden 2026 alusta työntekijän eläkemaksuprosentti on 7,30 kaikille vakuuttamisikäisille. Voit laskea työnantajan laskennallisen eläkemaksuprosentin jatkossa vähentämällä kokonaismaksuprosentista työntekijän eläkemaksuprosentin. Luku löytyy myös Työnantajan verkkopalvelun Eläkemaksut -osiosta valitsemalla kohdevuosi 2026.
- Lopullinen palkkaperusteinen eläkemaksu vuodelle 2026 vahvistetaan myöhemmin, ja se voi poiketa edellä olevista arvioista.

Palkankorotukset:

Talousarvio- ja taloussuunnitelmiin lasketaan palkankorotukset:

- TA 2026 palkankorotukset 3,5 % + tasopalkkajärjestelmän muutoksesta seuraavat mahdolliset muutokset
- TS 2027 palkankorotukset 3,85 %
- TS 2028 palkankorotukset 3,0 %

Lisäksi huomioidaan henkilösivukulujen ja työttömyysvakuutusmaksun nousut:

- Henkilösivukulujen kasvu (JuEL -maksun nousu) 0,31 %
- Työttömyysvakuutusmaksun nousu 0,5 %

Hallintosihteeri laskee keskitetysti todellisten palkkakustannusten perusteella palkankorotukset, ja ilmoittaa nämä toimialoille 15.8.2025 mennessä.

Kesätyöntekijöiden ja -sijaisten palkkojen budjetointi:

Kesätyöntekijöille keskushallinnosta määräraha 1–2 kk mittaisiin suhteisiin ja kesätyöpaikat kohdennetaan ensisijaisesti sesonkiluonteisiin kausitöihin lukio- tai ammattikoululaisille. Kesätyöntekijälle maksettava vähimmäispalkka on vähintään 50 % virka- ja työehtosopimuksen mukaan asianomaisesta työstä maksettavasta peruspalkasta.

Lautakunnat voivat palkata kesän ajaksi vakituisen työn kaltaiseen tehtävään henkilöitä, mutta vakituisen työn kaltaiseen tehtäviin valittujen henkilöiden palkat maksetaan lautakuntien omista budjeteista ja niihin tulee varata määrärahat. Jos opiskelija on jo niin pitkällä opinnoissaan, että pystyy

sijaisena tekemään ainakin osan vakinaisen tehtävistä, tehtäväkohtainen palkka määräytyy paikallisen TVA-järjestelmän mukaisesti.

Eläköitymiset:

Taloussuunnitteluvuosien aikana on tärkeää huomioida tulevat eläköitymiset ja arvioida niiden vaikutukset työjärjestelyihin. Samalla tulee arvioida vaihtoehtoiset tavat organisoida työt tehokkaasti ja sujuvasti.

4.2. Tavoitteiden asettaminen

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Valtuuston ja kunnan muiden toimielinten on talousarviossa ja -suunnitelmassa sekä niihin perustuvissa käyttösuunnitelmissa ja erillisbudjeteissa hyväksyttävä toimintaa ja taloutta koskevat tavoitteet. (Kuntaliitto, 2022)

Kunnan toiminnalle asetettavien tavoitteiden tulee olla mahdollisimman konkreettisia ja yksiselitteisiä. Tavoitteiden tulee kuvata kunnan aikaansaannoskykyä ja positiivisia vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan elinvoimaisuuteen. Hyvinvointihyödyillä tarkoitetaan kunnan toimenpiteillä aikaansaatuja positiivisia vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin. Tavoitteita tulee asettaa mahdollisimman kattavasti eri toiminnoille, mutta kuitenkin siten, että keskitytään esimerkiksi suoritetun riskienarvioinnin perusteella olennaisiin tavoitteisiin. Tavoitteiden tulee olla riittävän haastavia, mutta kuitenkin niin realistisia, että ne on mahdollista saavuttaa esimerkiksi toimintaa tehostamalla. Lisäksi asetettavien tavoitteiden tulee olla sellaisia, että kunta voi vaikuttaa omilla toimenpiteillä niiden toteutumiseen ja että niiden toteutumista voidaan mitata tai arvioida. (Kuntaliitto, 2022)

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään kuntalain 110 §:ssä, jonka mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Strategiassa ilmaistujen kannanottojen tulee sitten selkeästi ohjata kunnan taloussuunnittelua ja myös valtuuston omia talouteen liittyviä päätöksiä talousarviokäsittelyn yhteydessä. Talousarviossa suositeltavaa esittää kuntastrategiassa ja talousarviossa asetettujen tavoitteiden yhteys eli mistä kuntastrategian tavoitteista talousarviotavoite on johdettu. (Kuntaliitto, 2022)

Tavoitteilla on mitattavuusvaatimus, eli tavoitteiden tulee olla mitattavissa. Mittarit voivat olla kvantitatiivisia tai kvalitatiivisia. Mittari voi olla esim. ominaisuus, tunnusluku tai toimenpide. Olennaista on, että mittarin avulla tulee ilmaistuksi, onko tavoite toteutunut vai ei. Kuntaliiton talousarviosuosituksen mukaan hyvä mittari on

- yksinkertainen, ymmärrettävä ja viestittävässä,
- se osoittaa kehityksen suunnan,
- se on ristiriidattomasti määritelty
- sen tunnusluku on helposti tuotettavissa.

Esimerkki:

Tavoite	Mittari
Tavoitteen kuvaus	Sanallinen tai numeraalinen mittari, jolla tullaan arvioimaan tavoitteen toteutumista

5. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Tuloslaskelmaosa koostetaan hallinnossa.

Talousarvio ja -suunnitelmavuosia koskevien saraketietojen lisäksi tuloslaskelmaosan asetelmassa esitetään kuluvan vuoden talousarvion ja sitä edeltävän vuoden vastaavat tuloslaskelmaosat. Osien tiedot esitetään talousarvion sitovuustarkastelun mukaisesti **mukaan lukien sisäiset tulot ja menot**.

Tuloslaskelmaosan yhteydessä esitetään tulo-rahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut:

- Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
- Vuosikate prosenttia poistoista
- Vuosikate euroa/asukas

Verotulot:

Seuraavassa taulukossa esitettävät, alustavat verotuloarviot vuodelle 2026 perustuvat seuraaviin veroprosentteihin:

Tulovero	8,40 %
Yleinen kiinteistövero	1,30 %
Vakituisten asuntojen kiinteistövero	0,60 %
Muiden asuinrakennusten kiinteistövero	1,20 %

Tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistamasta rakennuksesta ja sen maapohjasta ei peritä kiinteistöveroa, jos rakennus on pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä.

Lisäksi kunnanhallitus esittää kiinteistöverolain 14 §:n mukaisen voimalaitosveron käyttöönottoa, jolta ei arvioida verotuloja talousarviovuodelle 2026.

Verotulojen kehitys vuosina 2022–2024 sekä arvio vuodelle 2025 (pyöristettynä 1.000 euroon):

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025
Kunnallisvero	8.386.000	3.675.000	4.151.000	4.005.000
Yhteisövero	1.745.000	994.000	803.000	821.000
Kiinteistövero	1.549.000	1.549.000	1.775.000	1.773.000
YHTEENSÄ	11.681.000	6.218.000	6.729.000	6.598.000

Arvio verotuloista taloussuunnitelmakaudella 2026–2028 (pyöristettynä 1.000 euroon)

	2026	2027	2028
Kunnallisvero	4.139.000	4.151.000	4.267.000
Yhteisövero	900.000	952.000	999.000
Kiinteistövero	1.775.000	1.775.000	1.775.000
YHTEENSÄ	6.813.000	6.878.000	7.041.000

Arvio on tehty kuntaliiton 5/2025 laatiman verotulojen ennusteen mukaisena. Hyvinvointialueen aloitettua vuoden 2023 alussa eivät luvut ole suoraan vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin.

Valtionosuudet:

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuuksien kehitys vuosina 2022–2024 sekä arvio vuodelle 2025 (pyöristettynä 1.000 euroon):

TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025
11.124.000	2.001.000	1.642.000	1.857.000

Arvio valtionosuuksista taloussuunnittelukaudella 2026–2028 (pyöristettynä 1.000 euroon):

TA 2026	TS 2027	TS 2028
1.941.000	x	x

Arvio taloussuunnitelmakauden 2026–2028 valtionosuuksista sisältää kunnan peruspalvelujen valtionosuuden, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden sekä veromenetyksen korvauksen. Vuoden 2026 tiedot perustuvat Kuntaliiton kokoamaan laskelmaan valtiovarainministeriön ja opetushallituksen arvioista ja vuosien 2027–2028 tiedot perustuvat valtiovarainministeriön arvioon (tiedot keväältä 2025). Seuraavan tilikauden valtionosuuksista päätetään joulukuussa.

Yhteenlasketut arviot verotuloista ja valtionosuuksista taloussuunnitelmakaudella:

Vuosi	2026	2027	2028
Verotulot	6.813.000	6.878.000	7.041.000
Valtionosuudet	1.941.000	x	x
YHTEENSÄ	8.754.000	x	x

6. Investointiosa

Investointisuunnitelma laaditaan taloussuunnitelmavuosille 2026–2028 sekä lisäksi informatiivisena katsauksena vuoteen 2030 asti.

Investoinneilla sidotaan taloudellisia voimavaroja pitkäaikaisesti tiettyyn kohteeseen. Investoinnilla tarkoitetaan kirjanpidollisessa mielessä hankintaa, jota voidaan hyödyntää palvelutoiminnassa tai joka tuottaa tuloa useampana vuotena. Investointeja ovat taseen pysyvien vastaavien erään kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset, joiden taloudellinen pitoaika on useita tilikausia.

Investointi voi olla maa-alueen, rakennuksen, koneiden ja laitteiden hankinta tai niiden perusparantaminen. Investointi voi olla myös muu pitkävaikutteinen meno kuten tietojärjestelmän tai osakkeiden hankinta tai osallistuminen toisen yhteisön investoinnin rahoittamiseen, silloin kun osallistumisesta on hyötyä myös kunnan toiminnassa.

Investointisuunnitelmassa ja talousarvion investointiosassa **investoinniksi ei katsota kiinteistöjen ylläpito- ja vuosikorjauksia sekä mahdollisia vahinkojen korjauksia**, koska ne eivät ole kirjanpito-ohjeiden mukaisesti investointimenoja eikä niitä siten koske investointisuunnitelmaa koskeva sääntely. Nämä esitetään talousarvion käyttötalousosassa ja kirjataan taseen sijasta ainoastaan tuloslaskelmaan.

Investoinnin ja ylläpito- sekä vuosikorjauksen määrittely riippuu siitä, korjataan alkuperäiseen tasoon vai parantuuko taso. Korjaustyöllä tarkoitetaan työtä, jolla palautetaan tai varmistetaan rakennuksen tai sen koneen tai laitteen kunto ilman, että rakennuksen käyttöarvo kasvaa verrattuna siihen, millaisena se oli alkujaan. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos korjaus johtaa hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun, suoritteiden laadun merkittävään parantumiseen tai tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen. Esimerkiksi rakennuksen ilmastointilaitteen tai hissien uusiminen samaan tasoon kuin aiemmin ei ole perusparantamista (=ei ole investointi). Jos rakennukseen, jossa ei ole aikaisemmin ollut ilmastointijärjestelmää tai hissiä rakennetaan tällainen, kysymys on perusparantamisesta (= investointi).

Vähäarvoisten (alle 10.000 euroa) aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot huomioidaan kirjanpidossa kokonaisuudessaan käyttöönotto-tilikauden kuluksi, vaikka niiden odotetaan tuottavan tuloa useamman tilikauden aikana. Investointiosan sitovuustaso on talousarviossa määritelty hankeryhmä tai erikseen määritetyt hankkeet (kärkihankkeet).

Taloussihteeri neuvoo investointien ja käyttötalousmenojen tulkinnan epäselvyyksissä.

Investointiehdotukset tehdään tekniselle lautakunnalle, joiden pohjalta tekninen lautakunta tekee esityksensä kunnanhallitukselle ja tämä puolestaan kunnanvaltuustolle. Investointiehdotuksen tulee sisältää perustelut, tavoitteiden asettamisen investoinnille sekä kustannusarvion.

Talousarvioon hyväksyttävien vuosittaisten investointien kokonaissumma tulee vastaamaan enintään suunnitelmapoistojen määrää (noin 1,5 milj. euroa).

Tämän laadintaohjeen liitteenä tarkempi ohjeistus investointien määrittelystä.

7. Rahoitusosa

Rahoitussuunnitelma laaditaan taloussuunnitelmavuosille 2026–2028 sekä lisäksi informatiivisena katsauksena vuoteen 2030 asti.

Rahoitusosassa esitetään, miten investoinnit, muut sijoitukset pysyviin vastaaviin ja pääoman palautukset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Rahoitusosa sisältää toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa koostetaan hallinnossa.

8. Konserniyhtiöiden TA-laadintaohje

Kuntalaki 110 § korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, ja siinä otetaan myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tytäryhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan kunnan talousarvion toteutumisarviointien yhteydessä.

Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista, ja tytäryhteisöjen taloussuunnitelmat perustuvat valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Konserniyhtiöt laativat taloussuunnitelmat vuosille 2026–2028.

Konserniyhtiöiden taloussuunnitelmiin sisältyvät tulos- ja rahoituslaskelma sekä investointisuunnitelma.

Tytäryhtiöiden taloussuunnitelmat voivat sisältää mm. seuraavia asioita:

Yhtiö: Yhtiön nimi

Toimiala: Yhtiöjärjestyksen mukaan

Toiminnan painopisteet: Yhtiön kuvaus

Yhtiön taloudellinen tilanne: Yhtiön kuvaus

Yhtiö:	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut			
Henkilöstökulut			
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikelyläämä			
Poistot ja arvonalentumiset			
Rahoitustuotot ja -kulut			
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä			

Hallitus: Yhtiön hallituksen jäsenet

Lisäksi yhtiöille toimitetaan raportointipohja osavuositarkastusta (1.1.-31.8.2025) varten. Riskien arvioinnin osalta käytetään samaa pohjaa kuin aikaisemmin päivittäen siihen talousarvion laadinnan tilannekuvan mahdollisista talousarvion toteutumiseen vaikuttavista riskeistä.

Taloussuunnitelma ja osavuositarkastus tulee toimittaa konsernijohtolle (kunnanjohtajalle) sekä kunnan kirjaamoon kirjaamo@padasjoki.fi 30.9.2025 mennessä.

9. Lisätiedot

Lautakuntien ja yhtiöiden tulee toimittaa talousarvioesityksensä ja osavuosisikatsauksensa kunnanhallitukselle 30.9.2025 mennessä, yhtiöt osoitteeseen kirjaamo@padasjoki.fi.

Riskien arvioinnin osalta toimialat ja yhtiöt käyttävät samaa pohjaa kuin aikaisemmin päivittäen siihen talousarvion laadinnan tilannekuvan mahdollisista talousarvion toteutumiseen vaikuttavista riskeistä.

Hallintojohtaja toimittaa toimialoille lomakkeen henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaa varten.

Lisätietoja talousarvion laadinnasta antavat tarvittaessa taloussihteeri, hallintojohtaja ja hallinnon asiantuntija.

PADASJOEN KUNNANHALLITUS 16.6.2025

